

[អ្នកសម្ភាស៖ សាយ តុលា- អ្នកផ្តល់បទសម្ភាសន៍៖ ជី ចិន]
[Interviewer: Tola Say. Interviewee: Chi Chen]

[00:00]

នេះជាអង្គុចដែលត្រូវបានគេយកទៅរក្សានៅ សារៈមន្ទីរនៃចក្រភពអង់គ្លេស
ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩៦៦ ដោយលោក ហេនសុន រ៉ាលេស។ គេបានរក្សាអង្គុចនៅទីនោះ
ហើយគេមិនមានព័ត៌មានអ្វីទាក់ទងនឹងអង្គុចនេះទេ។ ដោយសារតែបងធ្លាប់លក់អង្គុច
ខ្ញុំចង់ឱ្យបងពិនិត្យមើល។ តើបងយល់យ៉ាងណាដែរ?

This is Angkuoch that was taken to keep at the British Museum in 1966 by Mr Hanson Rawles. They kept this instrument there but they did not have any information about it. Since you used to be an Angkuoch seller, I would like to share. What do you think?

អង្គុចនេះប្រហែលជា... ខ្ញុំធ្លាប់ទិញពីមុន។ វាប្រហែលជាអង្គុចដែលធ្វើដោយតាកើយ។
ពេលដែលតាកើយធ្វើ ខ្ញុំបានទៅទិញវាយកមកលក់។ វាដូចគ្នាតែម្តង។

This [type of] Angkuoch... maybe I used to buy it once. It was possibly made by Ta Keuy. When I saw Ta Keuy making it, I went to buy it from him to sell. It looks completely the same.

[00:53]

អង្គុចដែលបងបានទៅទិញមានពណ៌បែបនេះដែរឬទេ?

When you bought those Angkuoch, did they have a colour like this?

អត់ទេ! វាមានពណ៌ផ្សេង។ អង្គុចនេះប្រែពណ៌ប្រហែលមកពីគាត់ទុកយូរ។
ឬស្បៀប្រែពណ៌ តែរូបរាងនេះ បង្ហាញថាវាជាអង្គុចដែលតាកើយធ្វើ។

No! They had another colour. This Angkuoch changed its colour because it has been kept for a long time. Bamboo changes colour, but its shape shows that it was made by him [Ta Keuy].

[01:08]

តើមានតែតាកើយទេដែលធ្វើអង្គុចនៅពេលនោះ? ឬមានចាស់ៗធ្វើដែរ?

Was there only him [Ta Keuy] who made Angkuoch at that time? Were there other old makers?

គាត់ធ្វើ។ ប្រហែលជាឪពុកគាត់ក៏ធ្វើដែរ។ ហើយប្រហែលជាបងគាត់ធ្វើ។
តែបើតាមខ្ញុំចំណាំ នេះជាម្តងអង្គុចរបស់គាត់ ដោយសារខ្ញុំធ្លាប់ទៅទិញ។

He made it. Or perhaps his father made it. Or it was made by his brother. Based on my understanding, that is his style. I recognise it because I used to buy Angkuoch from him.

[01:35]

តើអង្គុចដែលគាត់ធ្វើមានលក្ខណៈពិសេសខុសពីអ្នកដទៃដែរឬទេ?

Does his Angkuoch have a special characteristic compared with others?

វាមានលក្ខណៈខុសគ្នា។ បើខ្ញុំមើលទៅអង្គុចគេផ្សេង វាហាក់ដូចជាស្រួចមុខ ឬខ្លី។
វាមានម្លឹងខុសគ្នា។ វាខុសគ្នាតិចតួច។ ដោយសារខ្ញុំធ្លាប់ទៅទិញ
ខ្ញុំអាចដឹងថាអង្គុចនេះ ឬអង្គុចនោះធ្វើដោយអ្នកណា? ធ្វើដោយចៅ ឬកូនរបស់គាត់
ខ្ញុំអាចមើលដឹង ដោយសារទឹកដៃនៃការធ្វើខុសគ្នា។

It is different from the others. Compared with Angkuoch made by others, it seems that the front of this Angkuoch is more sharp-pointed and shorter. The

style is different, slightly different. Since I used to buy Angkuoch from him [Ta Keuy], I can recognise which Angkuoch was made by whom. If it were made by his grandson or children, I could tell because the talent in making is different.

[02:10]

ហេតុអ្វីបានជាបងចំណាំម្ល៉ឹងអង្គចរបស់គាត់?
How do you recognise his style?

អង្គចរបស់គាត់គឺខ្លីខាងមុខ។ វាខ្លី ហើយក្រាស់។ វាខ្លីខាងមុខ
ហើយក្រាស់។ ម្ល៉ឹងរបស់វាមិនស្តើងទេ គឺក្រាស់។
The front side of his Angkuoch is shorter than others. It is short and thick. It is
short at the front side and thick. His Angkuoch's style was not thin.

[02:29]

តើវាមានលក្ខណៈក្រាស់ត្រង់កន្លែងខ្លួន ឬត្រង់អណ្តាត?
Is the body of Angkuoch thick? Or is the lamella thick?

ខ្លួនរបស់វាមានលក្ខណៈក្រាស់។ វាក្រាស់ ហើយការឆ្លាក់ក្បាច់របស់គាត់ក៏ខុសគ្នាដែរ។
ខុសគ្នាតិចតួច!
The body of his Angkuoch is thick. It is thick; and his motif is also different.
Slightly different!

[02:43]

តើបងសំដៅលើក្បាច់រូប ឬយ៉ាងណា?
Are you referring to the motif?

បាទ! ក្បាច់រូប! គាត់ដាក់ជាប់ ឬឃ្លាតពីគ្នា។ ហើយខ្ញុំចាំបានថា
អង្គចគាត់មានក្បាលក្រាស់ ហើយខ្លួនក៏ក្រាស់ដែរ។ ខ្ញុំចាំបានតែប៉ុណ្ណឹង។
Yes! The line! He drew large and small spaces between lines. And I remember
that the head and body of his Angkuoch were very thick. I only remember that.

[03:03]

ភាគច្រើន តើគាត់ចូលចិត្តរូបអ្វីនៅលើពោះរបស់អង្គច?
What motif did he like to draw?

គាត់ចូលចិត្តរូបឆ្នាត់ត្រង់ៗ។
He liked to draw straight lines.

តើគាត់គូរទទឹង ឬគូរបណ្តោយ?
Did he like to draw lines width-ways or length-ways?

គាត់គូរទទឹង។
He liked to draw them width-ways.

[03:19]

ខ្ញុំគិតថា ឪពុករបស់បងតែងគូរប្រាំបួនឆ្នាត់។ ចុះតើគាត់គូរប៉ុន្មានឆ្នាត់ដែរ?
I think your father [Krak Chi] drew only five lines. How about him [Ta Keuy]?

គាត់គូរប្រហែលជា... តាមខ្ញុំចាំ... គាត់គូរប្រហែលជាបួនឆ្នាត់។
He drew around... if I remember... he drew only four lines.

[03:39]

តើគាត់តែងតែគូរបែបនោះរហូត? ឬទាល់តែបងប្រាប់ទើបគូរ?
Did he always draw like that? Or he only did that if you asked?

គាត់គូរដូចជាម៉ូដរបស់គាត់តែម្តង។
He always drew like that as his style.

[03:46]

ពេលដែលបងជួបគាត់ បងចាំថាគាត់ប្រហែលជាអាយុប៉ុន្មានឆ្នាំដែរ?
When you met him, do you remember how old he was?

ពេលដែលខ្ញុំជួបគាត់ គាត់ប្រហែលជាមានអាយុចិត្តជាង។ អាយុគាត់ច្រើន
ដោយសារតែគាត់ចាស់ដែរហើយ! ប្រហែលជាមានអាយុចិត្តជាង។
When I met him, he was over 70 years old. He was old. He was about over 70
years old.

[04:00]

តើគាត់មិនមែនធ្វើតែអង្គុចឬស្សីទេ? តើគាត់ធ្វើអង្គុចប្រភេទផ្សេងដែរឬទេ?
Did he make only Angkuoch Russey? Did he make other type of Angkuoch?

ពេលដែលខ្ញុំជួបគាត់ គាត់ធ្វើតែអង្គុចឬស្សី។
When I met him, he did only Angkuoch Russey.

តើគាត់មិនធ្វើអង្គុចដែកទេ?
Didn't he make Angkuoch Daek?

អត់ទេ! តែគាត់មានអង្គុចដែកដែរ។ ខ្ញុំមិនដឹងថាគាត់ធ្វើ ឬអត់ទេ។
ខ្ញុំមិនបានសួរនាំគាត់ទេ។ គាត់គ្រាន់តែយកមកបង្ហាញ។ ពេលដែលគាត់បង្ហាញខ្ញុំ
សួរគាត់ថា៖ អត់មានធ្វើអង្គុចដែរទេ? គាត់ថា គាត់មិនមានពេលធ្វើទេ។
គាត់ធ្វើតែអង្គុចឬស្សី។
No! But he had one Angkuoch Daek. I am not sure whether he made it or not. I
did not ask him. He only showed me. When he was showing me, I asked: 'Do
you also make Angkuoch Daek?' He said he did not have time to do so. He
made only Angkuoch Russey.

[04:40]

តើកូនចៅរបស់គាត់នៅបន្តធ្វើដែរឬទេពេលនេះ?
Do his children keep making Angkuoch now or not?

កូនចៅរបស់គាត់ប្រហែលជាឈប់ធ្វើអស់ហើយ។ ពួកគាត់មានការងារធ្វើ
ហើយពួកគាត់ក៏ឈប់ធ្វើ។
His children might have stopped making Angkuoch. They have jobs and they
stopped making.

ប្រហែលជាពួកគាត់ធ្វើពីមុន?
Perhaps they did before?

ពួកគាត់ធ្វើពីមុន។
They did before.

[04:53]

កូនចៅរបស់គាត់?
His children?

បាទ! កូនចៅរបស់គាត់ធ្វើទាំងអស់គ្នាកាលពីមុន។ ពីរនាក់! ពីរនាក់ដែលធ្វើ!
ពេលដែលខ្ញុំទៅទិញ ខ្ញុំជួបពួកគាត់កំពុងធ្វើ។ ពួកគាត់ធ្វើមិនដូចឪពុកគាត់ទេ។
ពួកគាត់ធ្វើខុសម្ល៉េះ។

Yes! All his children made Angkuoch before. Two sons! Two sons made it!
When I went to buy [Angkuoch], I saw they were making it. They did not make
it like their father. They made a different style.

[05:13]

តាគើយជាអ្នកធ្វើអង្គច។ តើបងដឹងថាគាត់ចេះលេងដែរឬអត់?
*Ta Keuy was an Angkuoch maker. Do you happen to know whether he was also an
Angkuoch player?*

គាត់លេងឱ្យខ្ញុំមើល។ គាត់ផ្លាត់ និងបង្ហាត់ខ្ញុំ។
He played for me. He played and advised me.

[05:21]

ការផ្លាត់អង្គចរបស់គាត់ និងការផ្លាត់អង្គចរបស់ឪពុកបងដូចគ្នាដែរឬទេ?
Was his Angkuoch playing different from your father's?

ម្យ៉ាងម្នាក់!
They had their own style.

អញ្ចឹងមានន័យថា មិនដូចគ្នាទេ?
So that means it was not the same?

អត់! តែសម្លេងស្រដៀងគ្នា! ម្យ៉ាងម្នាក់!
No! But it sounded similar. Own style!

[05:35]

ចុះរបៀបដែលគាត់ផ្លាត់ តើគាត់ប្រើមេដៃ ឬចង្កូលដៃ?
So how about his playing technique? Did he use his thumb or his forefinger?

ខ្ញុំឃើញគាត់ផ្លាត់ ដោយប្រើតែមេដៃទេ។
I saw he played by using his thumb.

[05:47]

ចុះឪពុកបង?
How about your father?

ឪពុកខ្ញុំប្រើមេដៃដែរ។
My father uses his thumb.

អញ្ចឹងមានន័យថា របៀបនៃការផ្លាត់គឺដូចគ្នា។
So that means the playing technique is the same.

ដូចគ្នា! តែសម្លេងខ្យល់ដូចគ្នាតិចៗ!

Yes! But the sound is slightly different!

អញ្ចឹងមានន័យថាសម្លេងមិនដូចគ្នាទេ!
So the sound is not the same?

បាទ! ការផ្ទុកដូចគ្នា តែសម្លេងមិនដូចគ្នាទេ។
Yes! Playing technique is the same but the sound is not the same.

[06:12]

ចុះសម្លេងនៃការផ្ទុករបស់បង និងឪពុកបងដូចគ្នាដែរឬទេ?
Is the sound of your father's playing and yours the same?

សម្លេងខុសគ្នា! សម្លេងខុសគ្នាតិចៗ! មិនដូចគ្នាទេ!
The sound is different. Slightly different! Not really the same!

អាចនិយាយបានទេថា នៅពេលដែលបងលេងយូរៗទៅ
បងក៏ចេះបង្កើតចង្វាក់ភ្លេងដោយខ្លួនឯង។ ឬមានអ្វីផ្សេងពីនេះ?
*Is it possible to say that after you had played it [Angkuoch] for a while, then you
could create rhythms by yourself? Or did this happen in another way?*

យូរៗទៅ ខ្ញុំចេះតែបង្កើតដោយខ្លួនឯងម្តងបន្តិចៗ។
ខ្ញុំបង្កើតឱ្យសម្លេងនៃការលេងរបស់ខ្ញុំខុសពីគេ។ ខ្ញុំចេះតែច្នៃឱ្យសម្លេងប្លែកពីគេ។
When I played it [Angkuoch] for a very long time, I slowly learnt to create a
song [rhythm] by myself. I tried to create my unique sound. I tried to make
the sound of my playing unique.

[06:48]

តើបងលេងឱ្យប្លែកដើម្បីអ្វី?
Why did you try to make it unique?

ឱ្យគេចាប់អារម្មណ៍! [សើច...!]
To attract people to listen! [Laughs...!]

តើគេចាប់អារម្មណ៍ដែរឬទេ?
Were people interested?

គេចាប់អារម្មណ៍។ ពេលដែលខ្ញុំផ្ទុក គេនឹងចាប់អារម្មណ៍។ ពេលដែលខ្ញុំទៅលក់
មនុស្សភាគច្រើនចាប់អារម្មណ៍ ដោយសារវាខុសគេ។ ខ្ញុំមិនដឹងថាគេទិញ ឬអត់ទេ
តែគេច្រើនមកមើល។ ពេលដែលខ្ញុំផ្ទុក គេឈប់មើល។ បើសម្រាប់អ្នកលេងខ្លួយ ឬទ្រ
គេសុំនឹងមើលឃើញច្រើន។ តែសម្រាប់អង្គុច គេឈប់មើល
និងសួរនាំពេលដែលខ្ញុំផ្ទុក។ អ្នកខ្លះសាកផ្ទុកដែរ តែគេផ្ទុកមិនកើត
គេក៏ទិញទុកធ្វើជាអនុស្សាវរីយ៍។ តែខ្ញុំលក់មិនសូវបានថ្លៃទេ។ សើច...!
People were attracted to it. When I played, they were interested to listen.
When I went to sell Angkuoch, there were many people interested to listen.
They listened to it because it is a rare instrument. I did not know if they wanted
to buy it, but there were many people came to watch. When I played, they
stopped and listened. People did not really pay attention to those who played
khloy [flute] or tro [Khmer fiddle], because they always saw those
[instruments]. As for Angkuoch, people stopped and asked me about it when I
was playing. Some people also tried to play it, but they could not play well.
Hence, they bought it as souvenir. However, I could not sell it at a high price.
[Laughs...!]

[07:50]

ចុះមានអ្នកផ្សេងលក់អង្គុចដែរឬទេ? ឬមានតែបងទេ?
Were there other Angkuoch sellers? Or only you?

មានដែរ!
There were other sellers.

ចុះរបៀបនៃការផ្លាស់ប្តូរគេយ៉ាងម៉េចដែរ?
How about their playing techniques?

គេផ្លាស់តែមួយភ្លែតៗ។ ពេលដែលគេផ្លាស់មួយភ្លែតរួច គេក៏ឈប់ផ្លាស់។ ចំណែកខ្ញុំវិញ ខ្ញុំផ្លាស់បានយូរ។ ភាគច្រើន គេក៏មកសួរខ្ញុំដែរ។ ពេលដែលគេមកលក់ គេមកសួរខ្ញុំថា តើផ្លាស់យ៉ាងណាទើបបានយូរ? ខ្ញុំក៏ប្រាប់គេពីរបៀបនៃការផ្លាស់ តែគេផ្លាស់មិនបានយូរ។ គេផ្លាស់បានតែមួយភ្លែត។ បង្គាប់គេបានមួយភ្លែតៗដែរ! ថ្ងៃខ្លះ គេក៏លក់ដាច់។
They could not play for long. When they could not play any longer, they stopped. For me, I could play long. Most of the time, they came to ask me [about that]. When they came to sell the instruments, they asked me how they too could play for a long time. I told them about the playing technique, yet they still could not play long for a long time. They could play for a short while only. I shared some tips. Sometimes they could sell the instrument well.

[08:27]

តើផ្លាស់បែបណាទើបបានយូរ?
How can you play it for a long time?

ខ្ញុំត្រូវដកដង្ហើមចេញ និងដកដង្ហើមចូលតាមមាត់ ទើបផ្លាស់បានយូរ។ ព្រោះខ្ញុំមិនបានដកដង្ហើមតាមច្រមុះ ដូច្នេះខ្ញុំត្រូវដកដង្ហើមតាមមាត់ទើបធ្វើបាន។ ច្រមុះខ្ញុំដកដង្ហើមបានតិចៗតែប៉ុណ្ណោះ! ខ្ញុំមិនដកដង្ហើមខ្លាំងទេ។ ខ្ញុំត្រូវដកដង្ហើមចេញ និងដកដង្ហើមចូលតាមមាត់ ទើបផ្លាស់បានយូរ។
I need to breathe in and out through the mouth to play for a long time. Since I cannot breathe through the nose, I should breathe through the mouth. I can breathe a little bit through my nose. I should not breathe heavily. I need to breathe in and out through mouth to keep my playing going for longer.

[08:58]

តើ(បងអាចលេង)យូរបំផុតប៉ុន្មាននាទីដែរ?
How long is the longest time [you can play for]?

យូរបំផុតប្រហែលជាប្រាំនាទី ទៅប្រាំមួយនាទី! [សើច...!]
The longest [I can play] is five minutes to six minutes. [Laughs...!]

អត់ដល់កន្លះម៉ោងទេ?
Not 30 minutes?

អត់ទេ! អត់ដល់កន្លះម៉ោងទេ! [សើច...!]
No! I cannot play for 30 minutes! [Laughs...!]

[09:13]

តើគេផ្លាស់ដូចគ្នា ឬខុសគ្នាពីមួយជំនាន់ទៅមួយជំនាន់? គេធ្វើឱ្យសម្លេងនោះដូចគ្នា ឬខុសគ្នា?

Do people play the same way from generation to generation? Do they make the same sound or different sound?

ខុសៗគ្នា! វាមិនដូចគ្នាទេ។ គេតែងតែច្នៃរហូត ដូចនេះសម្លេងចេះតែខុសៗគ្នាដែរ។
Different! It cannot be the same. People keep creating new sounds, and that is why sounds always change.

នៅពេលដែលគេបង្កើតសម្លេងខុសគ្នា បងគិតថាវាជារឿងល្អទេ?
When people keep making different sounds, does that seem good to you?

វាជារឿងល្អ។
It is good.

[09:48]

ហេតុអ្វីបានជាបងគិតថា វាជារឿងល្អ?
Why do you think it is good?

ព្រោះមនុស្សចេះច្នៃប្រឌិតឱ្យបានច្រើន!
Because people always find new creativity!

[09:56]

ដោយសារបងបានលេងអង្គុចជាច្រើនឆ្នាំ តើបងបានបង្កើតបទដោយខ្លួនឯងដែរឬទេ?
មានប៉ុន្មានបទ?
Since you have been an Angkuoch player for many years, could you please tell how many rhythms / songs have you created?

[សើច...!] មានច្រើន! ខ្ញុំចេះតែច្នៃឱ្យមានច្រើនបទ។
[Laughs...!] A lot! I have created a lot of songs.

[10:20]

មានសម្លេងលើកដាក់ជាដើម?
Different rhythms?

បាទ!
Yes!

ចុះបើប្រៀបធៀបពីមុន និងឥឡូវ តើមនុស្សចូលចិត្តលេងអង្គុចតិចជាងមុន ឬច្រើនជាងមុន? ចង់ដឹងពីស្ថានភាពរបស់អង្គុចយ៉ាងម៉េចហើយ!
Do people nowadays like to play Angkuoch less or more than before? How is the situation of Angkuoch now?

ដូចមិនសូវមាន!
Not really!

មិនសូវមានអ្នកលេង?
There are not many players?

បាទ!
That's right!

ចុះពេលដែលបងចាប់ផ្តើមលក់ដំបូងៗ?
How was it when you first started?

ពេលដែលខ្ញុំលក់ពីដំបូង ខ្ញុំគិតថាកាលនោះមានអ្នកលេងច្រើន។
តែនៅពេលដែលពួកយើងឈប់លក់ វាចាប់ផ្តើមបាត់បន្តិចម្តងៗ។ និយាយទៅ
ពួកយើងលក់បានតម្លៃថោកពេក។ លក់បានតម្លៃថោក ហើយគេក៏រើសច្រើន!
When I first started selling Angkuoch, I think that there were more Angkuoch
players. When I stopped, however, that started to dwindle over time. Frankly
speaking, we could sell Angkuoch for a very cheap price! Very cheap! People
checked [the quality] a lot before buying.

[11:12]

តើអ្នកលេងអង្គចភាគច្រើនជាមនុស្សក្មេង ឬចាស់?
Are most Angkuoch players young or old?

មិនសូវមានមនុស្សចាស់ទេភាគច្រើន។ មានតែក្មេងៗ!
ក្មេងៗដែលមានអាយុចាប់ពី២០ ទៅ៣០ឆ្នាំ! បើមនុស្សចាស់មិនសូវមានទេ!
There are not so many old people! Mostly young people! Young people aged
from 20 to 30 years old. Not many old people.

[11:26]

តើចាស់ៗមិនចេះលេងអង្គចទេឬ? [សួរម្តងទៀត] តើចាស់ៗមិនចេះលេងអង្គចទេឬ?
*Don't older people play Angkuoch? [Question is repeated: Don't older people play
Angkuoch?]*

ចាស់ៗលេងដែរ តែពួកគាត់មិនសូវចាប់អារម្មណ៍ទេ។
Older people played but they were not very interested in playing.

[11:36]

អញ្ចឹងមានតែក្មេងៗទេដែលចាប់អារម្មណ៍?
So it's mostly younger people who are interested?

បាទ!
Yes!

[11:43]

អូហ្នី! សមតែចាស់ៗចេះលេង!
Oh! It should be that older people like to play!

ចាស់ៗមិនសូវចេះលេងទេ!
Old people do not really play.

ប៉ុន្តែពួកគាត់ស្គាល់អង្គច?
But they know about Angkuoch?

បាទ! ពួកគាត់ស្គាល់ ប៉ុន្តែពួកគាត់មិនលេងទេ។ ខ្ញុំឃើញតែក្មេងៗជាអ្នកលេង។
មានតែក្មេងតំបន់ប្រាសាទទេដែលចេះលេង! [សើច!]
Yes! They know about it, but they did not want to play it. I mostly saw young
people play it. Only the young people around the temple knew how to play!
[Laughs...]

មានតែក្មេងៗតំបន់ប្រាសាទទេដែលចេះលេង?
Only young people around the temple?

បាទ! ភាគច្រើននៅតាមតំបន់ប្រាសាទដែលចេះលេង។

Yes! Mostly, young people who lived around the temple knew how to play.

[12:06]

ចុះគេមិនលេងអង្គចក្កងភូមិទេ?

Did people in the village play Angkuoch?

នៅក្នុងភូមិក៏មានមនុស្សចេះលេងដែរ!

There were people who knew how to play.

ប៉ុន្តែមនុស្សក្មេងឬចាស់ដែលលេងនៅក្នុងភូមិ? នៅក្នុងភូមិ?

But young or old people? In the village?

នៅក្នុងភូមិមានភាគច្រើនមនុស្សចាស់ខ្លះ និងក្មេងខ្លះ។

In the village, there were some young people and some old people.

តើក្មេងៗលេងដើម្បីអ្វី?

What did young people play for?

[សើច...!]

[Laughs...!]

ក្មេងតូចឬក្មេងធំៗ?

Were they small kids or big kids?

ក្មេងតូចៗខ្លះ និងក្មេងធំៗខ្លះ!

Some were small and some were big!

តើក្មេងបំផុតអាយុខ្លះប៉ុន្មានដែរ?

What was the youngest age?

ក្មេងបំផុតអាយុខ្លះប្រាំពីរ ឬប្រាំបីឆ្នាំ។

The youngest was seven or eight years old.

[12:48]

តើគេគ្រាន់តែផ្លាត់លេង? ឬផ្លាត់ដើម្បីអ្វី?

Did they play for fun? Or for some other purpose?

គេផ្លាត់លេង។ គេផ្លាត់គ្រាន់តែសម្រាប់លឺសម្លេង។ [សើច...!]

They just played for fun. They just played to get a sound. [Laughs...!]

ចុះបងឆ្លាប់ឃើញស្រីៗលេងអង្គចក្កងដែរឬអត់?

Have you ever seen women playing Angkuoch?

អត់ដែលឃើញ! ខ្ញុំមិនសូវដែលឃើញ។ អត់ឃើញសោះ!

No! I have never seen any. Never!

អត់ឃើញសោះ?

Never?

បាទ!

That's right!

ចុះទិញ?
How about buying?

បើនិយាយពីរឿងទិញ មានមនុស្សស្រីទិញអង្កួចដែរ។
If you're talking about buying, women also buy.

តែគេមិនលេងទេ?
But they do not play?

គេមិនលេងទេ។
They do not play.

តែបងធ្លាប់ឃើញស្រីលេងអង្កួចក្នុងភូមិដែរឬទេ?
Have you ever seen women in the village play Angkuoch?

នៅក្នុងភូមិពីមុន មានស្រីៗលក់ដែរ។ តែពេលនេះ គេឈប់លក់ហើយ។
គេឈប់លក់ហើយ។ គាត់ឈ្មោះ «ប៉ិ»។ គាត់ឈ្មោះ «ស្រីប៉ិ»។
There were two girls who sold Angkuoch. But they stopped. They stopped
selling it. One of them is named, 'Pek'. Her name is Pek.

តើគាត់រស់នៅភូមិណាដែរ?
Where did she live?

គាត់រស់នៅភូមិខាងណោះ។ គាត់នៅភូមិស្រះស្រង់ខាងត្បូង។
She lived in another village. She lived in north Sras Srang.

តើគាត់លេងអង្កួចដែរឬទេ?
Did she play Angkuoch as well?

គាត់លេងអង្កួចដែរ ហើយគាត់ក៏លក់អង្កួចដែរពីមុន។ បន្ទាប់មក
ប្អូនគាត់ក៏ចេះលេងដែរ។
She played Angkuoch and she used to sell Angkuoch too. Then, her sister also
played.

ប្អូនស្រីដែរ?
Also her sister?

ប្អូនស្រីដែរ! ប្អូនស្រីគាត់ចេះលេងដែរ តែគាត់ឈប់លក់អស់ហើយ។
Her sister too! Her sister played Angkuoch too, but she stopped.

[13:57]

តើគាត់មានអាយុប៉ុន្មានដែរ?
How old is she now?

អាយុគាត់ប្រហែលជាជាងម្ភៃឆ្នាំ។
She is around 20 years old.

មានន័យថា គាត់ចេះលេងតាំងពីនៅក្មេង?
That means she had played Angkuoch since she was young?

គាត់ចេះលេងតាំងពីគាត់នៅក្មេងម្ល៉េះ។ គាត់ចេះលេងតាំងពីគាត់នៅតូច។
She knew how to play since she was young. She knew how to play since she
was very young.

តើម្តាយឪពុកគាត់ជាអ្នកធ្វើអង្កួច?
Were her parents Angkuoch makers?

អត់ទេ! គាត់ទិញតពីគេ។ គាត់ទិញយកទៅលក់ឱ្យភ្ញៀវ
តែពេលនេះគាត់ឈប់លក់ហើយ។

No! She bought them from someone else. She bought them to sell to tourists,
but she has already stopped.

[14:17]

នៅពេលដែលគេឈប់លក់សឹងគ្រប់គ្នា បងគិតថាអនាគតរបស់អង្កួចនឹងទៅជាយ៉ាងណា?
Given that all the sellers have stopped selling Angkuoch, what do you think about the future of Angkuoch?

[សើច...!] អត់ដឹងដែរ! វាចេះតែបាត់បង់។ តែខ្ញុំមិនឱ្យបាត់បង់ទេ
ដោយខ្ញុំបង្ហាត់បង្រៀនឱ្យចេះច្រើនដែរ។ ក្មួយៗតូចរបស់ខ្ញុំចេះទាំងអស់!

[Laughs...!] I do not know. It is disappearing. However, I do not let it disappear,
because I teach my nephews. They all know.

តើពួកគាត់ចេះលេង ឬចេះធ្វើ?
Do they know the playing or making?

ចេះផ្លាត់ ចេះលេង និងចេះធ្វើដែរ!

They know flicking, playing and making. [Note from TS: CC seemed to refer to
'flicking' as making a sound with the instrument using only the hands, and
'playing' as producing sound with mouth and hands.]

ចេះច្រើន! ក្មួយខ្ញុំពីរ ឬបីនាក់! នៅពេលដែលពួកគាត់អាយុប្រាំឆ្នាំ ឬប្រាំមួយឆ្នាំ
ពួកគាត់ចេះផ្លាត់ តែមិនចេះធ្វើទេ។ បើក្មួយពីរនាក់ទៀតដែលមានអាយុដប់ឆ្នាំ
ពួកគាត់ចេះធ្វើ។

They know a lot, my two or three nephews! When they turned five or six years
old, they learned to play, yet they did not know the making then. And there
were other two nephews aged around 10 years old, and they know the making
process.

[14:58]

បងមិនបង្ហាត់បង្រៀនឱ្យលេងដែរទេ?
Don't you teach your nieces to play?

ក្មួយស្រីខ្ញុំនៅតូច។ ខ្ញុំមិនមានក្មួយស្រីធំទេ។ មានតែអាយុតិចៗ! [សើច...!]
My nieces are very young. I don't have big nieces. I only have small nieces!
[Laughs...]

ខ្ញុំមានក្មួយប្រុសច្រើន។ ប្រុសធំៗ តែខ្ញុំមិនមានក្មួយស្រីធំៗទេ!
ខ្ញុំមានតែក្មួយស្រីតូចៗ។ មានតែប៉ុន្មាននាក់ទេ! [សើច...!]

I have many nephews. They are growing up, yet my nieces are still very young.
I have only young nieces. A few! [Laughs...!]

[15:21]

តើគេដែលប្រើអង្កួចទៅប្រៀបធៀបនឹងអ្វីមួយទេ?
Are there any particular expressions that people use when they talk about Angkuoch?

ដូចជាអត់ដែលមានទេ! អត់!

It seems not. No!

ដោយសារតែខ្ញុំធ្លាប់លឺថា គេមិនឱ្យមនុស្សស្រីលេងខ្លួយទេ។
I heard a story that women are not supposed to play khloy [flute].

[សើច...!]
[Laughs...!]

តើអង្គចមានរឿងដូចគ្នាដែរឬទេ?
Does Angkuoch have the same story?

អត់ទេ! អត់ទេ!
No! No!

[15:43]

ខ្ញុំគិតថា ខ្ញុំបានសួរបងគ្រប់សំណួរហើយ។
តើនៅមានចំណុចសំខាន់ណាដែលបងចង់ចែករំលែកឬទេ?
I think I have asked you all the questions. Are there any other important things you want to share with me?

[សើច...!]
[Laughs...!]

សង្ឃឹមថាអង្គចទៅជាយ៉ាងណានៅថ្ងៃខាងមុខ?
What is your hope for the future of Angkuoch?

ខ្ញុំសង្ឃឹមថា វានឹងរីកចម្រើន។
I hope it will be developed.

សង្ឃឹមថាមានអ្នកលេងច្រើន?
Do you hope that there will be more players in the future?

បាទ! ខ្ញុំសង្ឃឹមដោយសារខ្ញុំបានបង្ហាត់បង្រៀនក្មួយៗឱ្យលេងបានច្រើន។ ពេលដែលធំឡើង
គាត់អាចទៅលក់ នឹងជួយផ្សព្វផ្សាយបាន។
Yes! I do hope that because I have taught my nephews a lot. When they grow up, they can promote it by selling it.

មានន័យថា បងនៅតែចង់ឱ្យក្មួយទៅលក់អង្គចដែរ?
That means you still want your nephews to sell Angkuoch?

[សើច...!] ចង់ឱ្យគាត់រក្សា កុំឱ្យបាត់បង់!
[Laughs...!] I want them to preserve it! To not let it disappear!

ឱ្យក្មួយទៅលក់អង្គចដែរ?
Do you want your nephews to sell Angkuoch?

បាទ! កុំឱ្យបាត់បង់អង្គច! ដូចនេះ គាត់អាចទៅលក់ ហើយអ្នកដទៃនឹងដឹង។
បើនៅតែផ្ទះ គេមិនដឹងថា គេធ្វើអង្គចដោយរបៀបណាទេ?
Yes! Do not let it disappear! So they can go to sell it, and then other people will know about it. If they only stay at home, how can other people know [about Angkuoch]?

តើការលេងអង្គចមានសារៈសំខាន់យ៉ាងណាសម្រាប់បង?
Is playing Angkuoch important to you?

នៅពេលដែលបងលេងអង្គុច តើបងដែលនឹកឃើញរឿងពីមុនទេ?

When you played Angkuoch, has it ever brought back memories for you?

ពេលដែលខ្ញុំលេង ខ្ញុំនឹកឃើញពេលដែលខ្ញុំលក់អង្គុចឱ្យភ្ញៀវ។ ចង់បានលុយ!
ពេលដែលខ្ញុំផ្ដាត់ទៅ ពួកគេសរសើរខ្ញុំថាខ្ញុំអាចធ្វើសម្លេងខ្លាំង និងពិរោះ។ ប៉ុណ្ណឹង!

When I play, I always think of the time when I sold Angkuoch and wanted to
earn money! When I played, people always complimented me on my loud and
beautiful sound. That is it.

អញ្ចឹង អង្គុចធ្វើឱ្យបងគិតពីការបង្កើតសម្លេងថ្មីឱ្យគេស្ដាប់?

So Angkuoch reminds you about your creativity to make new music?

បាទ!

Yes!

ល្អ! អរគុណបង!

Great! Thank you!

អរគុណៗ!

Thank you!

[17:38-END]